



ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК* ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Да би се горњем наређењу наша неко корисност, треба претпоставити да су мушка деца отишла из задруге са матером још за живота очевога. Ако сада, за време док су деца још изван задруге, отац умре, задруга се не може, да би, по §. 528. први став, искључила децу из наслеђа, позвати на то, да су се деца, у моменту смрти њиховога оца, наша изван задруге: деца ће ипак, а изузетно од наређења става првога §. 528., наследити свога оца.¹⁾

¹⁾ Г. А. Ђорђевић (*Наследно Право*, стр. 129.), вели о томе ово: „Малолетна деца умрлога задругара, која су из задружне куће отишла с матером удовицом у родитељску кућу њену (§. 524.), не губе право наслеђа у задрузи, већ га и даље задржавају, зато што она нису својеволно и за навек напустила задружну кућу већ из потребе за материном негом и привремено док не поодрасту (§. 528.)“, из чега се може извести да и Г. Ђорђевић претпоставља да су деца отишла из задружне куће по смрти очевој, тумачене које, као што смо то горе видели, није тачно. Да додамо још и ово: да законодавац није могао мислити на тај случај, види се и по §-у 511. Грађ. Зак., који, допуњен и објашњен решењем од 7. Фебруара 1847. год. (зб. IV., стр. 5.), вели да задругар не може изгубити оно што је у задрузи имао зато што би из задруге отишао („Задругар, који је у задрузи живео, но од задруге удаљен, својим трудом, или срећом и случајем што себи прибавио, никако не може изгубити право на емеснички део, који је као главно његово у задружном имању остао почем је ово његова права сопственост, па ни законодавац није могао, нити је хтео, таквога задругара лишити ове његове сопствености“ — в. мало час наведено решење). Законодавац овде не прави разлику између појединих сродника-задругара, што ће рећи да се овај пропис односи на све сроднике, па, дакле, и на оне удаљеније а тим пре он се односи и на најближе сроднике који се могу памти, а то су деца. Па када је тако, како је онда законодавац могао претпоставити да би некоме пало, и поред општих принципа формулисаних у §§-има 15. а 35. Грађ. Зак. [Увод, Б] Основне црте пр. оде и правце у зако-

Само, питање је како се то може десити да, за живота очевога, његова малолетна мушка деца оду са матером изван задруге? Пре свега, удата жена напустила свог мужа, по правилу, само у случају развода брака или у случају одвојенога живота (§. 102 Грађ. Зак.), у ком случају се жена обично враћа у своју родбину, одакле је и доведена, ако јој је ова још жива. Али, како разведена жена, или жена која је овлашћена на одвојен живот, може са собом одвести мушку децу? Овде ваља имати у виду §. 118. Грађ. Зак., који вели да ће, у случају брачне парнице између супруга, мушка деца до навршене четврте године а женска до навршене седме године остати код матере, ако се већ родитељи не би, у том погледу, друкчије поравнали. (В. још и

нима грађанским] и §-у 511. Грађ. Зак., на памет да тврди да би деца мушка која би, по смрти оца свога у задрузи умрлога, отишла са матером из задружне куће, изгубила оно што су од оца наследила, изгубила оно што, у случају одласка из задруге, ни најудаљенији сродници, по §-у 511., не губе? Јасна је, дакле, ствар да законодавац, говорећи о мушкој деци која су из задружне куће за матером отишла, није никако могао мислити на горњи случај.

Док, као што смо видели, Г. А. Ђорђевић, у својој књизи *Наследно Право*, коментаришући пропис §-а 528. о деци која су за матером из задружне куће отишла, претпоставља само случај матере-удовице (стр. 129.) — што, према нашим објашњењима, законодавац није могао имати у виду — логично се он у својој расправи: *Наследно Право по нашем Грађанском Законику*, штампаној у *Браничу*, изражава овако (свеска за Април, 1904. године): „Но као крвни сродници умрлога задругара, који су још у задрузи, сматрају се:

а) она малолетна деца ког раније умрлог задругара, која су за својом матером, услед одласка њеног из задруге (због преудаје или повратка у своју родитељску кућу, в. §. 525.), отишла, а нису још одлеђена од задруге (§. 520.)“, што је тачније, јер, најпре, реч „повратак“ може значити и повратак за живота де *сuius*-овога, услед развода брака или одвојенога живота, родитељима (боље повратак у кућу одакле је доведена), а то су случајеви у којима одредба §. 528. о малолетној деци може добити своју примену; затим, и сама реч „преудаја“ ту може да буде на своме месту, пошто се је жена, после развода, могла још за живота мужевљевога поново удати, па, потом, одвести малолетну децу у кућу другог мужа, и да тек после свега тога њен први муж, отац те деце, умре. Међутим, кад се каже да су деца отишла са „матером-удовицом“, онда то може да значи само то да су деца била још у задружној кући кад је отац умро.

чл. 96. став 5. Зак. о Цркв. Властима од 27. Априла 1890. год., по коме су духовни судови надлежни да решавају о томе код кога ће супруга деца становити за време трајања брачнога спора. В. још и последњи став истога члана и истога Закона). Дакле, на тај начин може се десити, да, и ако је отац жив, његова мушка деца буду са матером изван задруге (али то може бити, као што видесмо, само дотле док она не наврше четврту годину, јер, после тога, отац има право захтевати, од матере, њихов повратак у задругу. Разуме се мушка деца могу, и после тога рока, остати код матере по очевом пристанку или у случају §§-а 154. и 155. Грађ. Зак.).

Из којих разлога сада законодавац, у оваквом случају, оглашава мушку децу умрлога у задрузи за наследнике? Г. А. Ђорђевић нам, за то, даје ово објашњење у своме *Наследном Праву*, штампаном у *Браничу* (свеска за Април, година 1904.). „Но, вели Г. Ђорђевић, као крвни сродници умрлога задругара, који су још у задрузи, сматрају се:

а) она малолетна деца ког раније умрлог задругара, која су за својом матером, услед одласка њеног из задруге (због преудаје или повратка у своју родитељску кућу, в. §. 525.), отишла, а нису још одлеђена од задруге (§. 520.); и

б) они чланови задруге, који живе изван задруге због ројства или сужањства (то јест због осуда на затвор или робију) или друге какве подобне нужде, и опасности или службе отачаствене (н. пр. у војсци);

па с тога и једни и други задржавају, по тач. 3. §. 528. и даље своје првенство на законско наслеђе умрлога задругара према оним крвним сродницима његовим, који живе изван задруге“ (*Наследно Право по нашем Грађанском Законику*, *Бранич*, свеска за Април, 1904. год., стр. 202.). Ми не бисмо могли припити ово објашњење. Малолетни синови који су отишли са матером изван задруге не могу се сматрати као сродници „који су још у задрузи“, дакле као задругари оних са којима је *de cuius* био

у задружном односу, из простог разлога што они нису задругари ни онда када се налазе у задружној кући. Јер, као што знамо, сродство и заједнички живот и рад нису довољни за задружни однос него је, за то, потребна још и заједница у имању; а малолетни синови, за живота очевога, немају, по правилу, удела у задружној имаовини. Они нису, као што смо то раније објаснили, власници ни онога што би им се, по §-у 517. Грађ. Зак., могло признати на име приновка и приплода до њихове двадесет прве године; и то је очево. Ово нам, пак, показује, у исти мах, и то да је законодавац добро урадио био што је онакву одредбу унео у §. 528. Грађ. Зак., јер, како по овом пропису сродници у задрузи, то јест сродници-задругари, искључују сроднике изван задруге, то јест сроднике-незадругаре, то би, по том принципу, могли бити задругом искључени чак и малолетни синови, као незадругари, из наслеђа очевога, па баш и да су се, у моменту његове смрти, и десили у задружној кући. Само онда ако би малолетни синови, зато што би имали, такође, удела у задружној имаовини, били задругари, не би могли они бити искључени из очеве заоставштине, случај који би, свакако, био редак. Нарочито је одредба §. 528. о малолетној деци била корисна до Закона од 28. Новембра 1859. године, којим је жонској деци признато право наслеђа у задрузи: како су пре тога Закона, и сама женска деца била, као незадружна лица, искључена задругом, то, да није било оне одредбе о малолетној деци у §-у 528., исто би се тако постуило и са малолетним синовима који не би били задругари. После овога Закона, пак, та одредба §-а 528. изгубила је, разуме се, своју практичну важност.

Пошто смо тако видели да је законодавац унео одредбу о наслеђивању малолетне деце у §. 528. зато да она не би, по правилу, у овом истом параграфу постављеном, била лишена задругом очеве заоставштине, да покушамо сада објаснити: зашто је законодавац овде напустио то правило. §. 528. Грађ. Зак., по чијем првом ставу сродство у задрузи искључује, код наслеђа, сродство изван задруге, па ма ово било и у ближе степену, појављује се као одступање од онога основног принципа у наследном праву, да се заоставштина предаје најближем сроднику умрлога, принцип базиран на презумираној љубави de cuius-a наспрам тога најближег сродника. И та презумпција је основана све дотле док њу умрли не би, својим противним наређењем (тестаментом односно уговором на случај смрти), оборио.

§. 528. први став чини одступање од реченога принципа у интересу одржања задруге: да ову онај сродник изван задруге не би поделио, он се искључује из наслеђа, те тако задруга, и после смрти de cuius-a, остаје у целости, неподељена. Осим тога, када један задругар зна да, у случају смрти његовога задругара, неће овога наследити његова родбина изван задруге, да ова неће доћи

да са њим дели имаовину на којој је он толико година са умрлим задругаром живео, њу обрађивао, чувао и унапређивао, задругар тај, велимо, пре ће остати у задрузи. Нема спора, да би се, да није одредбе првога става §-а 528., многе задруге растуриле, када би који од задругара имао, изван задруге, блиских сродника. Ово би се нарочито дешавало, ако тај задругар, по својим телесним или душевним особинама, не би био много способан за рад. §. 517., који моћу задругаре, почињући од њихове навршене петнаесте године, дели сав принов и приплод, не прави разлику између вредних и нерадних задругара, између способних и неспособних, због чега се, у задругама, врло често долази до неправичних резултата: и ако је, у увећању и унапређењу задружнога имања, изван задругар, који се одликовао вредношћу и способношћу, имао много више заслуге него други задругари, опет ће он, у деоби приновка и приплода, бити раван са осталим задругарима, далеко мање вредним или мање способним.

Једном речју, дакле, §. 528. имао је за циљ да задруге одржи, ма и по цону повреде правила да се наследни ред одређује према ближеј или даљој крвној вези између defunctus-a и наследника. У осталом, ваља приметити да заједнички задружни живот не остаје без утицаја и на саму афекцију између задругара, тако да ће се већином десити да ће, из реченога разлога, сродник у задрузи бити милији de cuius-у, и ако је он, можда, у даљем степену него неки сродник изван задруге који се је од њега, живећи одвојено, отуђио.¹⁾ Заједнички живот изазива, дакле, љубав међу онима који заједно живе, због чега §. 528. није, ни са ове тачке гледишта, погрешан.

Али, има извесних сродника које законодавац нарочито привилегише, тако да задругу ставља иза њих. То су синови.²⁾ Љубав de cuius-a наспрам ових толика је, да се не може никако задруга њима претпоставити, и ако се они, у времену отварања наслеђа, не би нашли у задрузи. Законодавац, у одступању, у корист задруга, од принципа да наслеђе иде најпре најближим сродницима, није могао отићи дотле да, за економске интересе, ма како они били важни, жртвује најјачу љубав, љубав родитеља наспрам њихових синова. Напошетку, да је законодавац поступио друкчије, да је задругу, и на рачун синова умрлога, привилегишао, циљ који је он желео постићи §-ом 528. био би промашен: они задругари који имају мушке деце изван задруге делили би се за живота, како би овима сачували наслеђе. Хотоћи да заштити задругу сувише, законодавац је у овом случају не само не би заштитио већ би, обрнуто, ишао против ње. Доказ да у

¹⁾ В. у овом смислу и Михаило Јовановић, *Наслеђивање у задрузи* (у *Архиву за Правне и Друштвене Науке*, св. од 25. Августа, 1906. год., стр. 59.).

²⁾ Ми говоримо овде, од потомака, само о синовима, јер је за сада о њима реч: о осталим потомцима, а специјално о кћерима, говорићемо мало ниже.*

свачему, па и у заштити извесних институција, треба се задржати на паметној мери.¹⁾

То је разлог због кога, по нама, деца која су се, у моменту смрти свога родитеља, наша изван задруге са матером, не губе, зато, право наслеђа већ из овога искључују остале, задружне, сроднике родитељеве, онако исто као када би, при отварању наслеђа, била у задружној кући.

Наравно да би се малолетни син, који би се, у времену смрти очеве, нашао са матером изван задружне куће, тим мање могао искључити задругом из наслеђа очевега, ако би он, због удела који би имао у задружним добрима, имао својство задругара: када се, у претпостављеном случају, из заоставштине очеве не искључује малолетник незадругар, како би се из ње могао искључити малолетник задругар? Јер тај факат што је малолетник-задругар отишао са матером изван задруге „из потребе за материном негом и привремено, док не поодрасте“, као што се изражава А. Ђорђевић (*Наследно Право*, стр. 129.), не лишава њега својства задругара: он, најпре, није задружну кућу својевољно напустио (§. 513. Грађ. Зак.) нити ју је напустио дефинитивно. У осталом, домицил малолетне деце је тамо где је и домицил очев, због чега малолетни син-задругар, и ако је отишао за матером, има свој домицил у задрузи, он се, законски, сматра да је ту.²⁾

Када је овакав разлог наведене одредбе §-а 528. Грађ. Зак., онда њој треба дати најшири значај. Отуда: 1° Малолетни син, који је отишао за матером, имаће право наслеђа и онда ако је, у задружној кући, остало других синова, малолетних (који за матером нису отишли) или пунолетних, па било да су они задругари било да не; у осталом Lex (§. 528.) non distinguit 2°, Малолетни син ће имати право на очеву заоставштину и онда ако је отишао за матером која је мужа напустила (дакле, изван случаја развода брака или развојенога живота), било да се је она вратила кући из које је доведена било да је отишла на другу страну; 3°, Малолетни син ће наследити оца и онда, ако би се, у тренутку смрти очеве, нашао изван задружне куће ма из каквога другог разлога, без обзира на то да ли му се разлог због кога није у задружној кући тога момента може ставити на терет или не.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

¹⁾ В. у овом смислу и: Др. Чед. Марковић, *И деца изван задруге наслеђују оца који је умро у задрузи* (штампано у *Архиву за Правне и Друштвене Науке*, св. од 25. Априла 1907. год., стр. 207.).

²⁾ Ово изводимо из §-а 31. први став Грађ. Суд. поступка, где стоји: „За децу брачну, усвојену или за законом признату, надлежан је суд онај, који је за оца надлежан, баш ако би отац умро или из земље отишао“. Ово стога што је основно правило, код релативне надлежности (ratione personae), да се тужба подноси суду домицила туженога (actor sequitur forum rei), §. 28. Грађ. Суд. Пост., и што је домицил брачне, усвојене и позаконене деце тамо где је домицил очев.

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3. Ко у вароши, на саборима или на вашару и у опште онде, где много људи има, непредострожно с оружјем поступа^а.

а) Радња се састоји дакле у *непредострожном поступању с оружјем на месту где много људи има*.

1^о Под „оружјем“ се има разумети само оружје у техничком смислу те речи, дакле не н. пр. штапови.¹⁾

2^о Пошто је ово иступ против живота и тела, под „непредострожним поступањем“ има се разумети сваки поступак с оружјем, који је опасан за живот или тело људи. Но довољна је апстрактна опасност, т. ј. довољно је, да је оне опасности могло бити.

3^о С оружјем се треба непредострожно да поступа на месту, „где много људи има“. Потребно је дакле, да на том месту заиста има много људи онда, кад се непредострожно поступа. Законодавац помиње изрично као таква места саборе, вашаре и вароши. „У вароши“ односи се не само на варошка јавна места, већ и на варошка *приватна* места, где има више људи. Колико људи треба да се налази на једном месту, па да се може рећи, да их је „много“, фактично је питање.

б) Овај иступ може бити у идеалном стицају с убиством или телесном повредом. То ће бити случај онда, кад је непредострожним поступањем с оружјем неко убијен или телесно повређен.

в) *Кривац*. Уп. 1 б.

4. Ко улицом или на другом јавном месту, где људи има, коња вода^а.

а) Радња се састоји дакле у *водању коња на јавном месту „где људи има“*.

1^о Јавна су места она, која су слободна за општи саобраћај и према томе публици приступачна.²⁾ Законодавац помиње нарочито улице као јавна места.

(1) Без значаја је међутим, у чијој су својини та места, т. ј. да ли су она јавна у смислу приватног или административног права.³⁾ Тако јавно је место ливада, на којој се по одобрењу њеног сопственика држи народна игранка.

(2) Без значаја је такође, да ли је место стално или само привремено слободно за јавни саобраћај.⁴⁾

2^о Потребно је, да на јавном месту заиста има људи онда, кад је коњ вођен, пошто законодавац не вели само „на јавном месту“, већ додаје и „где људи има.“⁵⁾

б) *Кривац*. Уп. 1 б.

1) В. о томе *Живановић* Посебни Део књ. I. § 3 V 4 а.

2) Уп. *Frank* § 116 I 1, *Olshausen* § 116, 2 а, *Binding* 2 801.

3) Уп. *Frank* § 116 I 1, *Olshausen* § 116, 2 а.

4) Тако *Frank* § 116 I 1, *Olshausen* § 116, 2 а. Прот. *Oppenhef* § 116, 4.

5) Према § 366 немачног к. з. ово се умесно не захтева, јер се вели само „на јавним местима“.

5. Ко испод куће што прислони или обеси, што људе повредити може, или на прозор или на кућу штогод тако постави, што лако пасти и мимопролазеће повредити може^а.

а) Радња се састоји дакле:

1^о У *прислањању или вешању чега пред¹⁾ кућом, што људе повредити може*.

Није дакле довољно то, што би нешто било пред кућом прислоњено или обешено, већ треба да је ово тако учињено, да неко од пролазника може услед тога бити повређен, што је једно фактичко питање. Тако ово би био случај, кад би ко на зид прислонио какву греду тако, да она може пасти и ког пролазника повредити.

2^о Или у *таквом стављању чега на прозор или кућу, да то може лако пасти и ког пролазника повредити*. Уп. 1^о.

б) Овај иступ може бити у *идеалном стицају с телесном повредом или убиством*, што ће бити случај онда, кад је ко заиста повређен или убијен.

в) *Кривац*. Уп. 1 б.

6. Ко из куће кроз прозор или врата што на улицу проспе или избаци, што мимопролазеће повредити и попрљати може^а.

а) Радња се састоји дакле у *просипању или бацању чега на улицу из куће кроз прозор или врата, што пролазника може повредити или испрљати*. Законодавац услед непажње захтева дакле, да се нешто баци или проспе из куће кроз прозор или врата, тако да се не би могао подвести под т. 6 случај, кад је што бачено или просуто на улицу преко кућне оgrade.²⁾

б) Овај иступ може бити у идеалном стицају с телесном повредом, убиством или повредом ствари, што ће бити случај онда, кад је он повређен или убијен или кад је коме повређена извесна ствар.

в) *Кривац*. Уп. 1 б.

7. Ко у бунар, кладенац, реку или поток, откуда поједини или општина воду пије што проспе или баци, чим би се вода опоганила, или би тамо стоку појио, као и онај, који би у текућој кроз село или варош води нечисте ствари квасио или прао тако, да се људи њом служити не могу^а.

а) Радња се састоји дакле:

1^о У *бацању или просипању чега у бунар, кладенац, реку или поток, одакле појединци или општина воду пију, чиме би се вода опоганила*. Овде спадају дакле само они бунари, кладенци, потоци и реке, из којих се вода пије од појединаца, т. ј. од већег, неодређеног броја лица или од целе општине.

2^о У *појењу стоке на бунару, кладенцу, потоку или реци, одакле појединци или општина воду пију*.

3^о Или у *квашењу или прању нечисте ствари у текућој кроз село или варош води, тако да се услед тога људи не могу њоме служити*.

1) У закону се вели погрешно „испод“, Уп. *Ценић* 821. У § 57 некадашњег полицијског закона вели се „испред“.

2) *Ценић* (821) подводи неумесно овде и овај случај.

(1) Вода треба дакле да протиче кроз село или варош.

(2) Без значаја је, у ком се правцу људи не могу водом служити услед квашења или прања нечисте ствари, да ли н. пр. за пијење, купање, прање итд.

(3) Без значаја је, за које се време људи не могу служити водом услед прања или квашења нечисте ствари.

б) *Кривац*. В. Уп. 1 б.

8. Ко на улици онде, где се чистоћа изискује, помије, љубре или ма какву другу нечистоћу проспе или баци, или такву пред туђом кућом или вратима или на другом јавном месту остави^а.

а) Радња се састоји дакле у *просипању нечистоће на какво јавно место*.¹⁾

1^о Нечистоћа је све, што чини нечистим, без обзира на то, да ли се томе изазива гађење или не.

2^о О томе шта се има разумети под „јавним местом“ в. горе 4 а 1^о. Законодавац помиње нарочито:

(1) Улицу. Он додаје излишно после „на улицу“: „онде где се чистоћа изискује“, пошто се на сваком месту улице изискује чистоћа.

(2) Простор пред туђом кућом или вратима. Овде се разуме само простор, који је саставни део *улице* или *јавног места*, јер се после „пред туђом кућом или вратима“ вели: „или на другом јавном месту“. Према томе не би овде спадао случај, кад би ко бацио нечистоћу у део кућног дворишта, који је пред кућом.

б) *Кривац*. Уп. 1 б.

9. Ко своју кућу, авлију, дућан или радилиште нечисто држи, и на опомену полицијске власти или њеног служитеља не почисти^а.

а) 1^о Радња се састоји у *неодржавању чистоће у кући, дворишту, дућану или радионици*. Овај иступ је дакле кривично дело нечињеним.

2^о За појам овога иступа потребан је *један специјалан услов криминације*: да кућа, двориште, дућан или радионица нису почишћени и *поред опомене полицијске власти или њеног служитеља*.

б) *Кривац*.

1^о Извршилац је сопственик или онај који је закупац куће, дућана или радионице и у истима станује одн. ради.

2^о Што се *виности* тиче, она није потребна. Уп. 1 б.

10. Ко пред својом кућом, дућаном или плацем локве и баре на опомену испунио не би^а.

а) 1^о Радња се састоји дакле у *неиспуњавању локва и бара пред кућом, дућаном или плацем*.

2^о За појам овога иступа потребан је *један специјалан услов инкриминације*: да локва или бара нису испуњене и *поред опомене*. Опомена треба наравно и овде као и код претходног иступа да је дата од полицијске власти или њеног служитеља.

б) *Кривац*.

1^о Извршилац је сопственик али закупац, ако се је он уговором на то обавезао.

1) „Под бацањем нечистоће, вели умесно *Ценић* (822) разуме се и... погањење на улицама.“

Што се *виности* тиче, она није потребна Уп. 1 б.

11. Ко се по *сокаку камењем или другим чим опасним баца*“.

а) *Радња се састоји дакле у бацању на улици камењем или другим чим опасним.*

1° Без значаја је, на кога одн. на што се баца камењем, и да ли је ко погођен одн. да ли је шта погођено.

2° Под „другим чим опасним“ разуму се предмети, којима се може неко лице или нока ствар повредити.

б) Овај иступ може бити у идеалном отицају с телесном повредом, убиством или повредом ствари.

в) *Кривац*. Уп. 1 б.

12. Ко *камење, дрва, или какву нечистоћу коме у кућу или авлију убаца*“.

а) 1° *Радња се састоји дакле у убацавању камења, дрва или какве нечистоће у нечију кућу или двориште.*

(1) Потребно је, да су бачени камен, дрво или нечистоћа заиста пали у нечију кућу или двориште, јер законодавац вели: *у кућу... убаца*“.¹⁾

(2) О појму „нечистоће“ в. 8 а 1°.

(3) Без значаја је, да ли је двориште ограђено или не.

2° Да би убацавање било *противправно*, потребно је, да су камен, дрво или нечистоћа убацени у *туђу* кућу („*Кома у кућу...*“). Али би овде спадало и бацање у своју кућу, кад је она дата некоме под закуп, пошто је бацање тада противправно.

б) *Кривац*. Уп. 1 б.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПРОНАЛАЖЕЊЕ КРИВАЦА ПОМОЋУ ОТИСАКА ПРСТИЈУ

D-г E. Locard

Доказ помоћу отисака прстију, без тешкоћа примљен од судова извесних држава, као н. пр. у Белгији, Данској, Швајцарској, Енглеској, Бразилији а нарочито у Аргентини, продире, истина полако и с тешкоћама, и у Француској. Потребно је, међутим, разликовати воома разнолике случајеве у примени дактилоскопске методе. Отисци прстију служе доиста, на првом месту, за упознавање повратника и класифицирање картона о идентитету, али они исто тако могу послужити и за проналажење извршилаца злочина или преступа. Ако се на месту извршеног кривичног дела нађу отисци прстију, могућно је идентификовати их са отисцима прстију осумњичених личности, и на овај начин пружити полицији или суду математички и необорими доказ о кривичној одговорности, или бар о присуству окривљенога на месту извршеног дела. Има, најзад, још једна

врста операције, много интересантнија и ређа, која се састоји у проналажењу кривца, без икаквих индикација и обавештења, искључиво помоћу отисака прстију.

Добро познат и свуда цитиран пример ове врсте истраживања јесте онај у афери Шешеровој. Реч је о једном убиству које је извршено 17 октобра 1902 год. над служитељем једног зубног лекара приликом крађе ствари из стана овог лекара. Испитујући место овог злочина г. Алфонз Бертилон констатовао је четири крвава отиска прста на једном стаклу. Он их је фотографисао и, после дугог и стрпљивог испитивања у колекцији својих картона, успео је да их идентификује са отисцима прстију повратника Шешера. Г. Бертилон је имао на расположењу отиске четири узастопна злочинчева прста: *палца, кажипрста, средњег и домалог*, и то му је знатно олакшало посао. Може се већ замислити колики би то посао морао бити да је на месту извршеног злочина нађен само један отисак прста, и да је само на основу њега требало вршити истраживање у једној тако обилној колекцији картона као што је она париска, у којој су картони класифицирани само по антропометријским мерама и азбучном реду! Пример који наводимо може се, дакле, сматрати као изузетак. Да би операција око истраживања ове врсте постала текућа и давала добре резултате, потребна су два услова: 1. *да картони у колекцијама буду класифицирани по дактилоскопској методи*, и 2. *да се истраживање отисака прстију на месту извршеног кривичног дела врши систематски, одмах чим је ово откривено, и пре него што би ко на овом месту ма шта дирао.*

Први услов данас се готово свуда остварује, пошто су скоро сва одељења за идентификацију своје класификације по антропометријским мерама заменила једним од дактилоскопских система класифицирања (на жалост они су многобројни). Идеал би, очигледно, био постигнут кад би свако одељење за идентификацију притежавало посебне регистре за отиске прстију, као што су они које је Олориз установио у Мадриду, у којима су отисци класифицирани један по један, те је с тога и истраживање по њима веома лако.

Други услов захтева да цела полиција у једној вароши буде упозната са полицијско-техничким истраживањима. По нашем мишљењу, у овоме су до данас успели само Лозана, Лијеж и Лион. Према једном распису од пре три год., чим се у Лиону изврши какав злочин или преступ, полицијски комесаријати или станице морају, пре свега, извести полицијско-технички лабораторијум, који је смештен у згради одељења сигурности. Једновремено са овим, тужиоцима и оштећенима се формално наређује да на месту извршеног злочина ништа не дирају нити ремете, а у важнијим случајима одмах се одређује један жандарм да ово место чува и спречава уништење трагова. Захваљујући овим мерама, полицијски органи, који раде у полицијско-техничком лаборато-

ријуму, могу благовремено доћи на место извршеног кривичног дела и открити на њему важне трагове и отиске, које одмах пренесе у лабораторијум или их — ако се они не могу преносити — фотографису на лицу места. У пракси се врло ретко дешава да се на месту извршеног кривичног дела ништа не открије. И овом приликом понављамо, још једном више, да апсолутно нема места бојазни да ће злочинци, употребом рукавица, избећи остављање отисака својих прстију. Пре свега, најобавезивији повратници ретко се кад окружују овом мером предострожности, а после и саме рукавице нису — као што је то већ утврдио Д-р Стокис — апсолутна сметња формирању папиларних нацрта прстију. Ми лично имали смо, пре неколико недеља, да идентификујемо отиске једног крадљивца, који је своје руке — да би избегао остављање отисака прстију — био умотао крпама. Нађени отисци били су фрагментарни и прилично нејасни, али су се ипак могли потпуно искористити. Треба још знати, да ношење рукавица смета убицама и опасним крадљивцима у вршењу њихових злочина. У овом смислу нама су учињена интересантна саопштења од индивидуа које су, полазећи на вршење операција са рукавицама на рукама или са крпама око прстију, биле приморане да се ратосиљају овог ненавикнутог луксуза приликом деликатнијих операција, и да раде голим рукама, остављајући многобројне и врло јасне отиске.

Пошто се отисци прстију пренесу у лабораторијум, приступа се њиховом фотографисању, било директно било после бојења, а потом се покушава њихово идентификовање са отисцима осумњичених индивидуа, т. ј. оних које, као такво, означају тужиоци, сведоци или полицијски агенти. Ако лабораторијум не добије никаква обавештења, и ако располаже доста јасним отиском, приступа се истраживању у колекцији картона док се не открије име кривца. Ова операција даје често врло корисне резултате, и по нашем мишљењу од сличних организација у великим центрима могу се очекивати најозбиљније користи.

Ево неколико примера у којима су злочинци пронађени захваљујући једино иницијативи полицијско-техничког лабораторијума, без икаквих споредних обавештења.

I Афера кафане Билон.

Ноћу између 27. и 28. јуна 1911. год. непознати крадљивац ушао је, помоћу обијања, у кафану Билон, у Лиону, и украо: један револвер, један портфељ и 4 дин. у новцу. На двема бутељама, које је крадљивац овом приликом додиривао, нађени су врло јасни отисци прстију. Ови отисци обојени су помоћу карбоната олова, а потом су фотографски увеличани за једанаест пута. У одсуству података о крадљивцу, приступило се истраживању у колекцији картона, и овом приликом агент Шафани успео је да нађене отиске идентификује са отисцима Алберта Р. . . , који је месеца марта 1911. год. био осуђен

¹⁾ Уп. *Frank* § 366 № 7, *Olshausen* § 366 № 7 б. — Према томе не спада овде, већ под т. 8 случај, кад ко нечистоћу какву баци на чију кућу. Прот. узима *Ценил* 822.

због малог потребе поверења. Кад је фотографија овог лица показана једном суседу познао је он у њој индивидуу која се пред извршење дела шуњала око обијене кафане. Било је шест отисака: палца и средњег прста леве руке, и палца, кажи-прста, средњег и домалог прста десне руке.

II Афера Реко.

Ноћу између 15. и 16. маја 1911. год. разбијено је дућанче једног обућара у малом пасажу „Арг“ (Лион). Крадљивци су разбили стакло на прозору и украли осам пари обућа и извесан број потпетица од каучука. На разбијеном стаклету откривени су врло леши отисци длана и прстију. О крадљивцима се ништа није знало, али је истраживањем у колекцији картона утврђено, да су нађени отисци идентични са отисцима прстију Франсоа Реко, који је био познат као пијаница али не и као крадљивац. Претресом његовог стана нађени су покрадени предмети. Реко је признао кривицу и показао саучесника. Суд га је условно осудио на годину дана затвора.

III Афера Ликрон.

Поводом крађе извршене у апотеци „Ликрон“, у улици „Лантерн“ (Лион), на бокалим који су крадљивци додиривали откривени су отисци прстију. Пошто о крадљивцима није било никаквих података, прибегло се истраживању у колекцији картона. На овај начин утврђено је, да су нађени отисци произлазили од Маријуса Лорана, старог 21 год., који је раније био осуђиван на три године затвора због крађе. Истрагом је утврђено да Маријус није ноћио у своме стану оне ноћи кад је ова крађа извршена, а извршеним претресом овог стана нађено је у њему оруђе за обијање. После овога ухапшен је. Идентификација отисака потпуна је: од десног палца нађена су два отиска, а од оба средња прста и левог домалог по један. Врло леп отисак средњег прста притежавао је 51 карактеристичну тачку.

IV Афера у црквеној кући у Мончу.

Марта 20 год. 1911 непознати крадљивац обио је црквену кућу у Мончу и украо из ње суму од 2000 динара. Бежећи, упустио је један сребрн лонац за кување кафе, на коме је нађен врло јасан отисак једног прста. Овај отисак директно је фотографисан. У одсуству података о персоналитету крадљивчевом, учињена су истраживања у колекцији картона, и овом приликом утврђено је, да нађени отисак произлази од левог прста Жана Марсола, рођеног 1862 год. у Лиону, који је пет пута био осуђиван због крађа, железничког иступа и ношења забрањеног оружја.

V Афера Легуе.

Поводом једне опасне крађе у згради друштва „Зенит“, на једном парчету разбијеног мутног стакла нађена су четири отиска прста. Захваљујући истраживањима у колекцији картона утврђено је, да су

ови отисци произлазили од Луја Легуа, који је био десет пута осуђиван због крађа, телесних повреда, ношења забрањеног оружја и скитничења. Отисци су били врло леши; прва три притежавали су по 20, 22 и 21 карактерну тачку, док је четврти био у облику лука. Ухапшен, Легуе је признао кривицу, а извршеним претресом његовог стана нађена је и покрађа. Јануара месеца тек. год. суд га је осудио на две године затвора.

VI Афера у вили Шавани.

Марсељски сутенер Ханри Франсоа био је достављен лионској полицији сигурности као извршилац читаве серије опасних крађа. Нарочито је био осумњичен за једну опасну крађу, извршену у једној трговини с мирисима на дан 24 септембра 1911 год. Код њега је била нађена прилична сума новаца за коју није могао доказати од куда му. Претресом његовог стана нађене су ове ствари: једна мала ћускија, два лета, један нож у виду мача, три лажна кључа, један пун револвер и разан женски накит. Органи полицијско-техничког лабораторијума открили су у покраденој парфимерији отиске прстију, али ови отисци нису произлазили од осумњиченог Ханрија. Пре ове крађе била је, међутим, опљачкана вила Шавани, из које су однете ове ствари: један златан сат, једна игла за машину, један сребрн новчаник и један револвер. На прозорском стаклу и једној металној плочи нађени су отисци прстију за које је, истраживањем у колекцији картона, утврђено, да су произлазили од Ханрија. И поред овог несумњивог доказа, ронски поротни суд ослободио је окривљеног.

VII Афера Лафарг.

Ноћу између 21 и 22 јануара ове год. опљачкана је једна вила у Сен-Фону, у којој нико није становао. О крадљивцима није било никаквих података сем једне бутеле из које су пили пиће, и на којој су се налазили врло јасни отисци прстију. Истраживањем у колекцији картона утврђено је, да су ови отисци произлазили од Жана Лафарга, рођеног 1881 год. који је раније био осуђиван због увреде агената. Лафарг је у почетку одрицао, али кад му је објашњено да су нађени његови отисци прстију, признао је да су га на ову крађу навели некакав Долоренци и Билон. Ронски поротни суд осудио га је на 2, а његове саучеснике на по 2¹/₂ год. затвора.

* * *

Ово неколико примера, узетих из доста велике серије, показују шта полиција и суд могу очекивати од отисака прстију, под условом да располажу колекцијама картона класифицираних по дактилоскопској методи, и органима способним за истраживање трагова. Споредна је ствар што се на овај начин могу проналазити само повратници, јер они су у ствари и главни. Може се, међутим, још нешто учинити. У Лиону постоје специјалне бригаде за надзиравање улица, које узимљу отиске од младих скитница, за чије хапшење нема довољно основа, и шаљу их

полицијско техничком лабораторијуму. На овај начин ми долазимо до оружја против будућих злочинаца пре него што су отпочели свој посао. Начин операције у цитираним примерима не представља никаквих тешкоћа и можда се свуда лако практиковати ако само услови буду једнаки. Није довољно употребити отиске прстију само за утврђивање кривичне одговорности: они треба и могу да послуже још и за проналажење злочинаца, без икаквих других података, једино иницијативом полицијско-техничког лабораторијума.

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Већина мојих агената били су пуштени робијаши које сам ја лично похватао и послао на робију. Кад им је истекла казна они су дошли да моле да их примим и ако сам запазио да су бистри ја сам их примао у службу. Примљени у бригаду они су се одмах поправљали али само у једном правцу: нису више крали; што се тиче осталог они су и даље били бића пропала и покварена, одани пићу, склони женскију, а нарочито коцки; имали су на коцки губити читаву месечну плату уместо да плате храну или кројача који им је давао одело. Залуд сам се старао да им остаје што мање слободног времена, они су га увек имали довољно за пороке. Приморани да служби посвете осамнаест часова дневно, они су се кварили мање него кад би били плаћени а да не раде ништа, али ипак су с времена на време чинили лудорије и кад су оно биле лакше ја сам их праптао. Да бих могао да им не опраштам требало је да не знам ону пословицу, која каже, да је немогућно зауставити реку да не тече. Дотле, дакле су њихове погрешке биле ситне, ја сам се ограничавао на казну; често су те казне биле што и ударци мача по води, али тако исто врло често имале су и дејства. У осталом, сви ти агенти под мојом управом били су уверени да их стално надзиравам и нису се варали, јер сам имао своје шпијуне и преко њих сам знао све шта агенти раде; и, противно ранијем обичају, ја их нисам никако губио из вида и свако огрешење о уредбу¹⁾, која је прописивала дужности,

¹⁾ Та уредба гласи:

Полицијска Управа. Уредба о специјалној бригади сигурности.

Чл. 1. Бригада сигурности дели се на четири чете. Сваки старешина чете прима наредбе од шефа бригаде, а овај од шефа другог одељења Полицијске Управе, са којом ће општити сваки дан и толико пута колико је потребно да се ујемчи лична и имовна безбедност. Шеф бригаде подносиће извештаје свакога јутра о стању које је наша бригада прошле ноћи, а сваки старешина чете подноси засебне извештаје своје шефу.

Чл. 2. Агенти бригаде пазиће строго и бодро да се спрече кривична дела; они ће хапсити, како на

било је одмах кажњено. За изненађење је како су се ови недисциплиновани људи, у свима приликама кад је служба захтевала, покоравали мојој вољи, чак и онда кад је то било опасно чинити. Никога другог, слободно смећати рећи, нису тако слушали.

Запазио сам да су између мојих агената они, који су свесрдно радили, постајали прилични грађани, а то ће рећи да су напуштајући стари начин живота улазили у други и напредовали немењајући свој пут. Напротив они, који нису водели посао, били су неуредни, а последице тога биле су кобне. Ово сам нарочито запазио на некоме Деспланку, који је у моме бироу вршио дужност секретара.

Тај Деспланк био је млад човек, добро однегован; имао је духа, састављао је лако, писао лепо, имао је још неколико других особина, по којима би тре-

улицама тако и у крчмама и другим сличним местима, кривце који су побегли са робије или из затвора; пуштене робијаше, који не би могли доказати да им је дозвољено бавити се у Паризу; оне који су протерани из престонице у место рођења, где имају издржавати надзор месне полицијске власти, саобразно кривичном закону, па се буду без дозволе вратили у Париз; тако исто и оне који буду ухваћени на делу. Ове последње водиле у квартал полицијском комесару коме ће поднети извештај зашто је дотични ухваћен. У случају одсуства овог државног чиновника, они ће их предавати најближој стражи и претрешће их најбрижљивије пред командантом страже, те да се утврди које ствари код себе имају. Агенти ће увек истраживати кривцима стан, те да се њихово казивање провери и у случају, да су лажно означили стан, известити полицијског комесара, који ће утврдити кривчеву скићу! Агенти ће комесару такође означити сведоке који би морали бити саслушани и зато ће се увек старати да им сазнају имена и станове.

3. Агенти имају предавати стражи само личности означене у предходном члану, а од страже их могу одузети само по писменој наредби шефа бригаде, коме ће увек подносити извештај, или по наредби више власти.

4. При хватању оптужених агенти не могу улазити у приватне куће без решења и без полицијског комесара, сем ако би то била кућа окривљенога.

5. Агенти ће ићи појединачки да би могли боље испитивати личности које сретате и често ће се налазити на најпосећенијим раскрсницама.

6. Пошто су смотреност, љубав ка истини и чување тајне најбитније особине полицијских агената, то ће и свако огрешење о њих бити најстрожије кажњено.

7. Забрањено је агентима да раде, било поћу било дању, у коме другоме кварту до једино у ономе који им је одредио њихов шеф, сем изванредне потребе, о чему ће увек одмах поднети извештај.

8. Тако исто забрањено је агентима да улазе у кафане и у друге јавне радње, да тамо седе и пију са јавним женскијем и другим сумњивим лицима да би их испитали. Они, који би се одали пићу, они који би одржавали тајне везе са крадљивцима или јавним женскијем, или ако би живели са њима биће сигурно кажњени.

9. Пошто коцка, пре него икоји други порок, води човека понижењу, то је агентима најстрожије забрањено да се њој одају. Они, који се ухвати да на новац играју, ма на коме месту, биће одмах удаљени од дужности.

10. Агенти ће подносити своје шешу извештаје на шта су употребили своје време.

11. Прво прекорачење забрана, означених у предњим члановима, биће кажњено задржавањем дневне плате, а у поновном случају казна ће се удвојити, што не искључује тежу казну ако јој буде било места.

12. Шеф бригаде има нарочито pazити да се ова уредба поштује. На то ће тако исто pazити и старешине чета и подносиће му извештаје свакога дана о извршењу примљених наредба као и оних, које су они сами издавали агентима који су под њиховом командом.

бао да заузима врло лепо место у свету. За несрећу он је имао страст да краде, а поред тога био је и лен у највећем степену. Био је лопов са темпераментом крадљивца и мора се рећи да није имао ничега од онога што дају часност и марљивост. Зато што није био тачан и што је врло рђаво вршио своју дужност, често сам га грдио. „Ви се жалите на моју немарност“, одговараше ми он; код вас човек би требао да је роб; вере ми ја нисам навикао на тако што“.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I

Суд општине суводолске, актом од 10. XI. 912. Бр. 1162. пита:

„А. М., тежак овдашњи, отсекао је једно сухо дрво, дебело 20 см. а дугачко 3 метара, у ливади Ц. Ј-а и на истом месту наложио ватру због рђавог времена, да се са осталим чобанима огреје.

Суд је у недоумици, под који ће закон подвести ову кривицу, јер она не долази под одредбу § 375. т. 3. казног закона, пошто није учињена у забрану, а не спада ни у кривице из § 391 казног закона, пошто није крађа, већ горосеча. Тако исто не може бити ни кривица по закону о шумама, јер она није учињена у шуми.

Због тога се моли уредништво за одговор, како ће се и по ком закону кажњавати кривице те врсте, кад ко одсече овакво дрво у њиви, ливади, пашњацима и т. д.“

На ово питање одговарамо:

Кривицу, о којој је реч, као и све остале те врсте, ако носе карактер истушног поништаја, треба кажњавати по чл. 8 закона о унапређењу вођарства. Ако ли, пак, сличне кривице имају обележје истушне крађе, онда их треба кажњавати по § 391. казног закона.

Ближе пак обавештење о овом питању суд може наћи у лепом и опширном одговору, који је дат поводом једног сличног питања у 21 броју *Полицијског Гласника* од 5. VI. 911 године.

II

Т. В., из Ошљана, упутио нам је ова питања:

1.

„Код суда општине ошљанске постоји кривична тужба М. М. П-а против В. Ж-а, што га је В. спречио, да му отера стоку у општински обор. — По ком се §-у казног закона казни ова кривица?“

2.

Код истог суда постоји тужба општинског шумара против М. Т-а за накнаду штете — потрице у општ. забрану. Ова штета изгледа, да ће по процени изаћи велика, а у закону о шумама није предвиђено, до које је вредности надлежан општински суд за извиђај и осуду по шумским кривицама.

3.

Код истог суда постоји тужба М. Ј-а против Г. М-а за крађу једног јагњета у вредности 4 динара. Може ли општ. суд уз казну изрећи у исто време и полицијски надзор и ако може, да ли се може досудити полицијски надзор до године дана према § 4 полицијске уредбе?

4.

Кад ко чију стоку кривицом својом оскати, до које вредности може судити општински суд? и

5.

Како ће поступити суд у случају, кад когод отера туђу стоку са паше, њиве и т. д. својој кући, па неће да је изда, нити дотера у општински обор, већ тражи накнаду, тврдећи, да је стоку затекао у штети?“

На ова питања одговарамо:

1.

По закону о чувању пољског имања постоје пољски чувари као заклетни општински органи, којима је стављено у дужност, да хватају стоку у штети и да је догоне у општински обор. Али чланом 20 пом. закона то је право признато и самим сопственицима добара и у том случају они се јављају у улози *законом позваних помоћника пољских чувара*. За то свако противстајање оваквим сопственицима добара има се, према другом ставу § 93 казног закона, казнити преступно као противстајање учињено и према самом пољском чувару.

2.

Закон о шумама спада у најповршније наше специјалне законе. Нарочито је он непотпун и нејасан у његовим одредбама о шумским кривицама. Он предвиђа поједина кривич. дела и казне и у одељку, који је назначен као „Опште одредбе“ уз шумско кривице. Такав је баш случај са чланом 106 тога закона. Међутим у одељцима о појединим кривичним делима није предвиђена потрица и поништај горе. Први и други став члана 106 једини говоре о потрици шуме, али и то само за дрвета тамо означеног обима. Па и те две одредбе не предвиђају изрично казну за поништај, већ само накнаду вредности. Ова два става каква су да су још се могу применити на мање потрице, доносиће истушне пресуде, којима се кривци осуђују само на плаћање тамо предвиђених накнада. Али ако је потрица горе већих размера, те носи карактер злонамерног поништаја горе, никако се не сме узети, да се законодавац и за те случајеве задовољава само накнадом вредности. За те случајеве, па било да је у питању ситнија гора из чл. 106 или крупнија из чл. 104, по нашем мишљењу важи одредба из чл. 121 закона о шумама, по којој се злочинства и проступи, који нису предвиђени у закону о шумама, кажњавају по одредбама општег казног закона.

За то ми мислимо, да потрица горе из првог и другог става чл. 106 и чл. 104 закона о шумама, чим вредност поништене горе по прорачуну, извршеном

WWW.UNILIB.RS

по чл. 106 или 105, изнесе више од 150 динара (в. чл. 90. пом. закона, по коме је преступна шумска кривица она, која повлачи за собом казну већу од 150 динара), треба сматрати као преступна дела, кажњива по § 289 у вези са § 291 казненог закона. У том случају ваља таква дела упутити надлежној иследној власти на извиђај и даљи закони поступак.

3.

Према § 320 а и § 320 б државне полицијске и општинске власти могу уз осуду за иступне крађе изрицати и полицијски надзор, који не може бити дужи од године дана, ни краћи од 4. месеца. По § 4 а полицијске уредбе општински суд и одбор има права стављати под полицијски надзор до три месеца само лица, која су осуђивана због крађе или се сумња, да врше крађе или паљевине. Овај је надзор административне природе, што значи, да се он не изриче уз какву другу осуду, већ особено нарочитим образложеним решењем.

У случају, за који се пита уредништво, саветно би било не изрицати одмах највећу меру полицијског надзора, нарочито ако кривац први пут одговара за крађу. Под нарочитим околностима полицијски надзор у опште се не мора ни изрећи, али га треба увек изрицати код повратника.

4.

Дело, о коме је реч, кажњава се иступно по § 375. тач. 7 казненог закона без обзира на вредност само ако је стока затечена у штети. Ако није тај случај, онда се осакаћење јавља као злонамерна повреда туђих ствари и тада се, опет без обзира на вредност, казни преступно по § 289 казненог закона.

5.

Према чл. 20 закона о чувању пољског имања сопственици имања у недостатку пољског чувара имају права потерати у штети затечену стоку, али је морају дотерати у општински одбор. Ко не учини то, већ стоку отера својој кући, па ни на опомену општ. суда неће да је изда, он чини преступно дело из § 195 казненог закона, јер самовласно и недопуштеним начином тражи своје право. Такво лице треба оптужити иследној власти за поменуто дело.

Б. Г. Н., деловођа општине маломоградске упутно нам је ово питање:

„Н. Н. трговац из Београда, купио је у 1905 години једну њиву од А. М. овд. тежака, који је купцу издао и судску тапију. Међутим, продавац А. М. није имао права сам продавати ову њиву, јер није био једини њен сопственик. На ту њиву као и остало имање имале су права и његове три удате сестре од стрица П. М-а, а сем тога, па то имање имала је права удовичког уживања до своје смрти или преудаје његова стрица Ј. М., која још живи са њиме у задрузи. То се све види и из поп. књиге „Б“, јер се по тој књизи све имање води на имену умрлог стрица П. М-а, који је са продавцем А. М. био у задрузи и који није имао му-

шке деце, већ је оставио удате кћери и удову Ј.

За продају пом. њиве није у своје време знала ни удова. нити пак поменуте наследнице, а судска тапија издата је на основу лажног уверења тадашњих општинских часника. За ову неправилну продају било је добро познато и купцу Н. Н.

Сад, пак, купац Н. Н. хоће да се убаштини на једно груписано земљиште, којим је обухваћена и купљена њива, о којој је реч. Томе су стале на пут остале наследнице продате њиве, док се не сврши питање о њиховом праву парницом, коју ће одмах повести код надлежног суда.

Моли се уредништво за објашњење, да ли суд сме потврдити купцу Н. Н. баштинску тапију, чију потврду тражи што пре?“

На ово питање одговарамо:

О томе, шта све треба испунити и на шта све треба пазити, при потврди тапије, изложено је јасно у распису Г. Министра правде од 12. II. 1883. Бр. 745 (в. Полицијски Зборник стр. 1259). Један од битних услова за потврду тапије савсим природно је тај: да је имање, за које се тражи убаштинене, несумњива својина убаштитеља и да према томе ни с ким не стоји у процесу. Чим нема тога услова не може бити ни потврде. Како, пак, у овоме случају купац Н. Н. има већ судску тапију, за коју општински суд зна да је неисправна, то нека општински суд на основу те тапије изврши потврду баштинске тапије од своје стране али нека у тексту потврде изрично напомене, да је дотична њива с киме и како спорна, па ће првостепени суд према таквој потврди општинског суда учинити шта треба по закону. У тој напомени треба ставити и право уживања удовице Ј. и ако она то не истиче, јер по закону за њено право уживања постоји пређутна хипотека на задружном имању, односно делу мужевљевом.

Д. Г. М. деловођа суда општ. барбатовачке, упутно нам је ово питање:

„Пресудом суда ове општине од 31. јула ове године осуђени су Ј. Ђ. и П. Р. са по пет дана затвора и пресуда осуђеном Ј. Ђ. саопштена 25. септембра ове године, а осуђеном П. Р. ни до данас није саопштена.

Настаје питање:

Да ли је пом. пресуда над осуђеним П. Р. по § 396 казненог закона застарела. пошто је од дана изречене пресуде па до данас протекло више од 3 месеца? Или, треба ли за осуђеног П. Р. рачунати да тече застарелост од 25. септембра као последњег дана, када је општински суд по истом предмету предузимао извесан рад? Да ли суд, напослетку, може рачунати за прекидање застарелости последњи дан рада по томе предмету, кад је осуђеног П. Р. последњи пут својим позивом позвао ради саопштења пресуде?“

На ово питање одговарамо:

Дан саопштења пресуде осуђеном Ј. Ђ. не прекида застарелост према осуђеном П. Р. Тако исто ту застарелост не

прекидају ни поједини позиви општинског суда, којима је позиван П. Р. ради саопштења пресуде. Та застарелост прекидала би се само истинским радом општ. суда ради добављања осуђеног П. Р., ако се он склонио из своје општине. Према овоме, како пресуда за три месеца није саопштена осуђеном П. Р. то је наступила застарелост дела, а за општинске органе настала је одговорност, што за три месеца нису извршили саопштење пресуде једном грађанину, који је био у домаћају њихове власти.

А. С. писар општ. славковачке упутно нам је ово питање:

„Пресудом суда ове општине од 18. јуна ове године Бр. 670 кажњен је Ж. Д. са 25 динара у корист општинске касе због дела из 4 става чл. 106. закона о шумама. Ова пресуда постала је извршна 13. октобра, јер је тога дана одобрена од стране ваљевског првостепеног суда и враћена општ. суду 28. октобра.

Како се осуђени Ж. сада налази у својој команди, може ли суд без његова присуства, и ако му судска одлука по његовој жалби није саопштена, наплатити осуду из његове имовине, те да пресуда не застари?“

На ово питање одговарамо:

Чланом 1-им закона о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног закона од 1. октобра ове године и чланом 8. правила за извршење тога закона од 7. октобра (в. 222 и 228 број Српских Новина од ове године) није предвиђено и продужење рокова за извршење кривичних пресуда у погледу казне, већ само у погледу грађанског дела таквих пресуда, т. ј. за судске таксе, трошкове и друге новчане досуде.

Према овоме пом. пресуда може се извршити од осуђенога и ако је он у војсци. Али се се може извршити наплата накнаде за шуму, ако је она предвиђена пресудом у смислу последњег става чл. 106 закона о шумама.

Та чињеница, што осуђеном није саопштена одлука првостеп. суда, којом је одобрена пресуда, не смета ништа за извршење саме пресуде, јер је та пресуда у ствари већ постала извршна.

Љ. Б. деловођа општине шопићке, упутно нам је ово питање:

„Начелник среза колубарског пресудом својом од 29. септембра ове године Бр. 7437 казнио је председника и деловођу ове општине са по 20 динара новчане казне, а на основу чл. 158 закона о општинама. Ту је пресуду кажњенима и саопштио. Услед тога што су кажњени били заузети пословима, они нису у законом року изјавили жалбу против те пресуде. Начелник срески актом од 20. новембра тражи извршење пресуде. Председник се брани, да пом. пресуда према закону о продужењу рокова још није постала извршна, јер он има права на изјаву жалбе тек 17. децембра. Начелник срески није примио ову одбрану, тврдећи, како је пом. закон донет искључиво за продужење рокова плаћања по грађан-

ским и меничним обвезама, а тако исто и по предметима кривично природе у опште, али само за грађански део по тим пресудама.

Моли се уредништво за обавештење, да ли је средски начелник у праву, кад своју пресуду оглашује за извршну и тражи извршење?»

На ово питање одговарамо:

Према ставу трећем члана 1. закона о продужењу рокова плаћања и чл. 14. правила за извршење тога закона пом. пресуда није постала извршна, јер је донета од једне административне власти у међувремену, за који важи овај закон о продужењу рокова, те је према томе крајњи рок за изјаву жалбе 17. децембар. Под речју „решења“, која је употребљена у закону и пом. правилима, треба разумети сваку одлуку административних власти, па и пресуду, само ако она повлачи за собом могућност жалбе.

С тога је по нашем мишљењу гледиште средског начелника погрешно, а његово тражење да се изврши пресуда противно закону.

Суд општине обреновачке, у срезу нишавском, актом од 19. XI. 1912. Бр. 2090, упутно нам је ово питање:

„Код овога суда има неколико кривичних тужаба због иступних дела, па како се сада поједини тужиоци, тужени и сведоци налазе у својим командама, то се моли уредништво за објашњење, на који ће начин општински суд завршити ове предмете, те да не одговара због застарелости, јер многа дела у кратком времену подлеже застарелости према § 396. казненог закона“.

На ово питање одговарамо:

У закону о продужењу рокова плаћања, којим су продужени рокови и за жалбе по извесним предметима, није ништа предвиђено и за продужење рокова застарелости по казненом закону. Према овоме за овај случај у свему ће важити одредба § 396. казненог закона по којој застарелају за три месеца, односно годину дана, сва иступна дела, по којима се за толико време „буди из ког узрока“ прекине истражање без кривице саме истражне власти. С тога ће суд све такве предмете као застареле у погледу казнене одговорности оставити у акте. За накнаде, пак, ако би их било, тужиоцима остаје право, да их траже накнадно у року, који предвиђа грађански закон.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Решења Министарска о дисциплинским кривицама појединих чиновника не подлеже разматрању Државног Савета.

П. Ј. полицијски писар, решењем начелства окружног од 26 јула 1912. год. Бр. 8280 кажњен је укором за дело из § 43 тач. 5 и 10 закона о чиновницима грађан. реда.

Противу овога решења П. Ј. жалио се Г. Министру Унутрашњих Дела подносећи извесне прилоге за доказ да он није учинио кривицу за коју га је окружно начелство казнило, али је Министар решењем својим од 5 априла 1912. ПМ. 5518 одобрио решење начелства.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је, да се предмет жалбе не тиче административног спора у смислу тач. 2. чл. 48 закона о пословном реду у Државном Савету. Па како овде није ни случај из тач. 3. истога члана то је на основу чл. 25. пом. закона жалбу одбацио као ненадлежној власти поднесено.

Одлука од 20 новембра 1912. године Бр. 7668.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Владимир Јаковљевић, осуђеник Београдског Казненог Завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Смедерева, стар 21 годину, раста средњег, очију жућкасто-жутих, косе и бркова црних; од особених знакова има: а) на левој руци, на првој фаланги кажипрета, белегу од посекотине, у облику праве линије, правца косога, страна унутрашња; б) на корену кажипрета белегу од посекотине, у облику криве линије, величине 1 см. страна спољна; в) белегу од посекотине, у облику

началнику округа Топличког, ноћу између 1. и 2. тек. месеца провадио је апсану среза студеничког и побегао. Родом је из Пребреза у срезу прокупачком, стар 25 год., мален, прномањаст, у оделу сукненом. Уцењен је са 1500 дин., и ова сума издаће се ономе који га ухвати, убије или власти прокаже да она то учини.

Депеша Начелства Среза Студеничког Бр. 15345.

Јован Јовановић, циганин — скитач, осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, побегао је 1. тек. меца са осуде. Родом је из Рибара у срезу мачванском, има 22 год., средњег је стаса, црн, на десној руци има белегу од посекотине.

Депеша Управе Пожаревачког Казненог Завода Бр. 4310.

Ана Сабо, служавка, родом из Мороша у Угарској, окривљена је за крађу. Стара је 19 год., добро развијена, очију плавих, по лицу пегава, има црвену косу.

Акт Кварта Теразијског Бр. 11614.

Жика Жикић, бив. глумац и милосница му Каролина Н. . . окривљени су за дело из § 188. казненог законика.

Акт Кварта Дорћолског Бр. 7646.

МАНГУП СТОКА

Код Павла Крстића, из Јазовника, налази се једна мангуп кобила, млаке кулашасте, по челу цветаста.

Депеша Начелника Среза Поцерског Бр. 14405.



праве линије, правца вертикалног, величине 1.5 см. изнад средине десне обрве, и г.) позади на потиљку белегу од посекотине, у облику праве линије, правца вертикалног, величине 1.5 см.

Како се према најновијим подацима бавио неко време у Крушевцу, с намером да пређе у ново-ослобођене крајеве, то се обраћа пажња свима полицијским властима на његово кретање.

Депеша Управе Београдског Казненог Завода Бр. 6338.

Александар — Алекса Ђуришић, оглашени хајдук, који се 11. октобра тек. год. предао

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Дат је у штампу и биће ускоро готов илустровани календар за 1913. годину

ПОЛИЦАЈАЦ

Поред календарског дела биће у њему пучних чланака и занимљивих прича из области полиције. Поручбине треба слати издавачима Љубинку Љ. Петровићу књижевнику и Душану Шијачком повинару.